

A Pécsi Ítéltábla a Glósz Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Glósz Gábor ügyvéd fél címe) által képviselt **I.rendű felperes neve** I. rendű, **kk. II.rendű felperes neve** II. rendű, **kk. III.rendű felperes neve** III. rendű (mindhárman ... szám alatti lakosok) és a **IV.rendű felperes neve** (címe) IV. rendű felpereseknek - a dr. Schalliné dr. Szabó Anikó ügyvéd (fél címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a **Szekszárdi Törvényszék** 2016. március 9. napján kelt 16.P.20.424/2015/10. számú ítélete ellen az alperes által 11., a felperesek által 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

### **í t é l e t e t :**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - megváltoztatja és

- az I. rendű felperes javára szóló marasztalási összeget 1.300.000 (egymillió-háromszázezer) forint tőke után 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamataival megegyező mértékű kamataival;

- a II. rendű felperes javára szóló marasztalási összeget 4.800.000 forintról 7.800.000 (hétmillió-nyolcszázezer) forintra és ennek az elsőfokú ítéletben írt kezdő időponttól járó és mértékű kamataira, valamint 2.000.000 (kettőmillió) forint tőke után 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamataival megegyező mértékű kamataival;

- a III. rendű felperes javára szóló marasztalási összeget 4.800.000 forintról 7.800.000 (hétmillió-nyolcszázezer) forintra és ennek az elsőfokú ítéletben írt kezdő időponttól járó és mértékű kamataira, valamint 2.000.000 (kettőmillió) forint tőke után 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamataival megegyező mértékű kamataival;

- a IV. rendű felperes javára szóló marasztalási összeget 1.300.000 (egymillió-háromszázezer) forint tőke után 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamataival megegyező mértékű kamataival;

- a II. és III. rendű felpereseknek személyenként járó elsőfokú perköltség összegét 240.000 forintról 622.300 (hatszázhuszonkettőezer-háromszáz) forintra, az alperest terhelő elsőfokú eljárási illeték összegét 525.000 forintról 825.000 (nyolcszázhuszonötezer) forintra felemeli.

Kötelezi a bíróság az alperest, hogy fizessen meg tizenöt napon belül az I. rendű felperesnek 6.350 (hatezer-háromszázötven) forint, a II. rendű felperesnek 95.250 (kilencvenötezer-kettőszázötven) forint, a III. rendű felperesnek 95.250 (kilencvenötezer-kettőszázötven) forint, a IV. rendű felperesnek 6.350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget, valamint az állam javára, az illetékes állami adóhatóság felhívására, az ott írt módon és számlára 960.000 (kilencszázhatvanezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **I n d o k o l á s**

A II. és III. rendű felperesek testvérek, az I. rendű felperes és néhai **Vné M A** gyermekei, a IV. rendű felperes néhai **Vné M A** édesanyja.

Az I. rendű felperes és **M A** házassága 2013. év októberét megelőzően megromlott, **Vné M A** az I. rendű felperessel közösen használt lakásból elköltözött. Az 1998. évben született II. rendű felperes és a 2002. évben született III. rendű felperes édesanyjukkal maradtak, a különélő házastársak között azonban a viszony normális maradt, a gyermekek érdekében együtt tudtak működni.

2013. október 25. napján **Vné M A A E** utasaként az **XXX-000** forgalmi rendszámú motorkerékpárral a 6. számú főúton **P** irányból **Sz** irányába közlekedett. **A E** későn észlelte az azonos forgalmi sávból előtte balra kanyarodni szándékozó tehergépkocsit, fékezés közben a motorkerékpár feletti uralmát elveszítette. Az eldőlő motorkerékpárról a rajta ülők az útestre zuhantak, csúszás után a testek körülbelül 70 km/h sebességgel a tehergépkocsi hátsó részének ütköztek, minek során **Vné M A** a létfontosságú belső szervek azonnali halálhoz vezető súlyos roncsolódásait szenvedte el. **Vné M A** 34 évet élt.

A **Pi Rendőrkapitányság Közlekedésrendészeti Osztálya** nyomozást megszüntető határozatával a baleset bekövetkezéséért **A E** felelősségét állapította meg, aki a motorkerékpárra az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással.

A halálesetet követően az I. rendű felperesnek egyedül kellett gondoskodnia a gyermekekről, amiben a IV. rendű felperes volt a segítségére.

Az édesanyjuk elhalálozásakor 15 éves II. rendű felperes és 11 éves III. rendű felperes a tragédiát nehezen dolgozták fel, az mindkét gyermek számára pótolhatatlan veszteséget okozott. A II. rendű felperes tanulmányi eredménye az édesanyja halálát megelőző időszakhoz képest sokat romlott, fiatal kora ellenére édesapjához, az I. rendű felpereshez hasonlóan rosszindulatú melanoma betegséggel küzd. A III. rendű felperes édesanyja halálát követően magába fordulóvá, szélsőséges hangulatúvá vált, tanulmányi eredményei szintén romlottak, állandó segítségre, folyamatos megerősítésre szorul.

A IV. rendű felperes röviddel a gyermeke halálát megelőzően özvegyült meg, ezen megváltozott körülményeire is tekintettel jelentős segítségére volt a leánya, aki egyetlen gyermeke volt, így idős korára korábbi támaszát elveszítette.

Az alperes a pert megelőzően az I., II., III. és IV. rendű felpereseknek 800.000 forintot fizetett meg, amit a nem vagyoni kártérítésre számoltak el. Utóbb, már a per megindítását követően, 2015. október 9. napján az alperes megfizetett az I. és IV. rendű felpereseknek személyenként 1.300.000 forint, a II. és III. rendű felpereseknek személyenként 2.000.000 forint nem vagyoni kártérítést, így az I. és IV. rendű felperesek személyenként 1.500.000, a II. és III. rendű felperesek személyenként 2.200.000 forint nem vagyoni kártérítésben részesültek. Az alperes ezt meghaladóan megtérítette a felperesek egyes, a temetéssel, gyászruha beszerzésével kapcsolatos költségeit is.

A felperesek az alperesi részteljesítésre figyelemmel módosított keresetükben az alábbiak szerint kérték az alperes marasztalását:

Az I. rendű felperes 7.500.000 forint nem vagyoni és 1.068.200 forint vagyoni kár, a II. és III. rendű felperesek személyenként 9.800.000 forint nem vagyoni, a IV. rendű felperes 4.500.000 forint nem vagyoni és 5.979 forint vagyoni kár és ezek kamatai megtérítésére kérte kötelezni az alperest. Kérték továbbá a per során teljesített nem vagyoni kártérítési összegek után járó késedelmi kamatokban történő marasztalást a 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig járó időszakra.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben találta megalapozottnak, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 345.§ (1) bekezdése, 75.§ (1) bekezdése és 84.§ (1) bekezdés e) pontja alapján, a 2009. évi LXII. törvény 28.§ (1) bekezdésére is figyelemmel kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az I. rendű felperesnek vagyoni kártérítés címén 215.000 forintot, a II. és III. rendű felpereseknek nem vagyoni kártérítés címén személyenként 4.800.000 forintot, a IV. rendű felperesnek nem vagyoni kártérítés címén 1.500.000 forintot és ezen összegeknek 2013. október 26. napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A perköltség körében úgy rendelkezett, hogy az I. rendű felperes köteles megfizetni az alperesnek 400.000 forintot, míg az alperes köteles megfizetni a II. és III. rendű felpereseknek személyenként 240.000 forint, a IV. rendű felperesnek 75.000 forint perköltséget, míg az alperes köteles megfizetni az államnak külön felhívásra 525.000 forint le nem rótt eljárási illetéket. Ezt meghaladóan a le nem rótt eljárási illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában a Pi Rendőrkapitányság által folytatott nyomozás során tett tanúvallomások adatai alapján rögzítette, hogy az I. rendű felperes házastársától a baleset időpontjában már különváltan élt és a házassági bontóperi tárgyalás is kitűzésre került. Mindezek alapján az I. rendű felperes további nem vagyoni kártérítési igényét megalapozatlannak találta. A nem vagyoni kártérítések összecszerúsége tekintetében irányadónak tekintette, hogy e pénzbeni kártérítések az elszenvedett sérelemnek csupán hozzávetőleges kiegyensúlyozását eredményezhetik, az összecszerúség meghatározásánál a bíróságot a józan mérlegelés elve köti. Nyilvánvalónak minősítette, hogy a II. és III. rendű felperesek, az elhunyt gyermekei esetében az elszenvedett hátrányok jelentősebb mértékűek, mivel kamasz, illetve kiskamasz korban veszítették el édesanyjukat, jövőre nézve támaszukat. A sérelem súlyához igazodó jelentősebb mértékű nem vagyoni kártérítés indokolt esetükben, melynek mértékét személyenként a már teljesített 2.200.000 forinton túlmenően további 4.800.000 forintban találta személyenként megállapíthatónak. A IV. rendű felperes esetében értékelte, hogy egyetlen gyermekét veszítette el, aki hátralévő életében támaszát jelentette volna, így az őt ért nem vagyoni sérelem a már teljesített 1.500.000 forint nem vagyoni kártérítésen túlmenően további 1.500.000 forintban volt megállapítható. Kitért az I. és IV. rendű felperesek vagyoni kártérítési igényeire.

Az elsőfokú ítélet ellen, annak megváltoztatása iránt valamennyi peres fél fellebbezett.

Az I. és a IV. rendű felperesek kérték, hogy a másodfokú bíróság kötelezze az alperest az ítélet egyéb rendelkezéseit nem érintve a számukra megtérített fejenként 1.300.000 forint után a 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig számított késedelmi kamatok megfizetésére is. A II. és III. rendű felperesek mindketten kérték a javukra szóló marasztalási összeg 7.800.000 forintra történő felemelését és igény tartottak 2.000.000 forint után a 2013. október 26. napjától 2015. október 9. napjáig számított késedelmi kamatokra is.

Fellebbezésük indokolásában a II. és III. rendű felperesek hangsúlyozták, hogy a részükre megítélt nem vagyoni kártérítés nem alkalmas arra, hogy az elszenvedett sérelmekkel körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújtson. Rendkívül sebezhető kamasz és kiskamasz életkorukban olyan lelki sérüléseket szenvedhetnek el, amelyeket egész életen át kénytelenek magukkal vinni. E sérüléseket jól mutatják az iskolai jellemzések, a romló tanulmányi eredmények. A súlyos betegségben is szenvedő II. rendű felperes arra hivatkozott, hogy problémáival nem tud olyan közvetlen és magától értetődő módon édesapjához fordulni, mint ahogy azt édesanyjával megethethné. A III. rendű felperes esetében is számos olyan pillanat van, amikor a problémákon csak az anyai gyengédség, türelem és szeretet tudná átsegíteni. Az édesanya halálának brutalitása, elvesztésének körülményei a lelki traumát jelentősen elmélyíthetik, a most elszenvedett hátrányt minden fontosabb élethelyzetben, hosszú időn keresztül kell elviselniük.

Az I-IV. rendű felperesek egyaránt kifogásolták, hogy a 2015. október 26. napján részükre kifizetett kártérítési összeg után járó késedelmi kamatok vonatkozásában az elsőfokú bíróság megalapozatlanul utasította el a keresetet.

Az alperes fellebbezésében a II. és III. rendű felpereseknek megítélt nem vagyoni kártérítés 1.800.000-1.800.000 forintra történő leszállítását és a késedelmi kamat megfizetésére vonatkozó kötelezettség mellőzését, a perköltség ennek tükrében történő módosítását kérte.

Álláspontja szerint a II. és III. rendű felperesek esetében a személyenkénti 4.000.000 forint kártérítés a nem vagyoni károk reparálására elegendő. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a II. és III. rendű felperesek édesanyjuk elvesztésekor életkoruk folytán már nem szorultak közvetlen anyai ellátásra. A felperesek maguk sem hivatkoztak a hozzátartozójuk elvesztésével járó hátrányokon túlmutató körülményekre. A II. rendű felperesnél említett tanulmányi eredményromlás, agresszív megnyilvánulások a kamaszkor velejárójaként is értékelhetőek. Azt, hogy ezen körülmények az édesanya elvesztésével összefüggésben állnának, a II. rendű felperes nem bizonyította. A III. rendű felperest az őt 2014-ben kezelő pszichológus véleménye alapján érettségi szintje, belső erőforrásai, a családi támogatás a veszteséggel való szembenézésben segítette, sikerült feldolgoznia az eseményt. Az osztályfőnök nyilatkozata nem tekinthető szakember véleményének, így nem lehet értékelni arra nézve bizonyítékként, hogy a szülő halála visszafordíthatatlan lelki sérülést okozott a gyermeknek. Rámutatott, hogy a II. rendű felperes nem járt pszichológushoz, a III. rendű felperes tíz alkalommal volt; amennyiben a gyermekek pszichés állapotromlása a tragikus esemény szükségszerű következményeit meghaladó mértékű lett volna, az I. és IV. rendű felperesek minden bizonnyal a pszichológusi foglalkozásokat szorgalmazták volna.

A felperesek, illetve az alperes ellenérdekű fél (felek) fellebbezésével kapcsolatos ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A felperesek fellebbezése alapos, az alperes fellebbezése alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló adatok alapján helytállóan állapította meg, azt a másodfokú bíróság a felperesi fellebbezésben foglalt hivatkozásokra is figyelemmel a baleset körülményeinek rövid ismertetésével egészítette ki. Korrigálta a gyermekeknek édesanyjuk elvesztésekor életkorára vonatkozó adatokat, miután 11, illetve 15 éves életkorukat édesanyjuk halálának napján ugyan még nem töltötték be, de ahhoz közel álltak.

Az elsőfokú bíróság által rögzített és a felek által sem vitatott adatok alapján az volt megállapítható, hogy a tragikus baleset a felperesek esetében a hasonló tragédiával közismerten együtt járó következményeket okozott. A fellebbezésekben foglaltakra is figyelemmel azt kellett értékelnie a bíróságnak, hogy a kamaszkorú gyermekek esetében milyen súlyú nem vagyoni hátrányt jelent a

velük együtt élő és gyermekeiről való gondoskodást illetően kifogással nem érinthető édesanya elvesztése.

A másodfokú bíróság - elismerve, hogy az elsőfokú bíróság kellően feltárta és ismertette a káreseménnyel együtt járó, a II. és III. rendű felpereseket sújtó hátrányokat - az elsőfokú bíróság által alkalmazott mértéktartással maradéktalanul nem értett egyet.

Nem vitatható az elsőfokú bíróság azon megállapítása, hogy a nem vagyoni kártérítés csak hozzávetőlegesen lehet alkalmas a felpereseket ért hátrányok másnemű előnnyel történő ellentételezésére, különösen abban az esetben, ha a legközelebbi hozzátartozó halálával járó, megfoghatatlan hátrányt, terhet és fájdalmat kell értékelni. A II. és III. rendű felperesek esetében hangsúlyt kell helyezni arra, hogy alapvető hozzátartozói kötődésük olyan életkorban szakadt meg, amikor a személyiség formálódásának a szülő példamutatása és érzelmi elérhetősége a biztos háttere, és amely nélkül a harmonikus személyiségfejlődés nehezen vagy egyáltalán nem ellensúlyozható hátrányt szenved. A gyermekek további életére rányomja a bélyegét, hogy fiatal életkorukban kellett szembenéznük a veszteséggel és az anya helyén támadt, valójában soha ki nem tölthető űrrel; a hiány fennmaradó életükre történő kivételést nem akadályozhatja meg az I. és IV. rendű felperesek, az életben maradt hozzátartozók szerető gondoskodása sem. A II. és III. rendű felperesek számára édesanyjuk halála a gyermekkoruk meghatározó jelentőségű, gyermekkori emlékeiket negatív értelemben átszínező életeseménye marad.

Mindez a másodfokú bíróság megítélése szerint olyan súlyú személyiségi jogsérelmet eredményez, ami a 2013. évi ár- és értékviszonyokra figyelemmel is csak a magyar kárrendezési joggyakorlatban kifejezetten jelentősnek mondható, 10.000.000 forintnak megfelelő nem vagyoni kártérítés ellentételezhet hozzávetőlegesen.

Így a másodfokú bíróság a felperesi fellebbezésben foglaltakat osztotta és teljesítette, míg az alperes fellebbezését értelemszerűen alaptalannak találta azzal, hogy a fentiekkel megítélt nem vagyoni kártérítés a kóros gyászreakció megállapíthatóságának hiányában is indokolt.

Nem osztotta az alperesi fellebbezésben foglalt azon megállapítást sem a másodfokú bíróság, miszerint a felperesek életkorukból adódóan nem szorultak „közvetlen” édesanyjai gondoskodásra. Nem vitathatóan a 11 és 15 éves felperesek életkorukból adódóan már képesek a saját személyük körüli feladatok ellátására, ebben az életkorban azonban szokványos, hogy az édesanya személyes gondoskodást is nyújtva biztosítja gyermekei jólétét, aminek lehetőségétől a II. és III. rendű felperesek elestek.

Az elsőfokú bíróság nem adta indokát, hogy miért találta alaptalannak a nem vitásan per során teljesített nem vagyoni kártérítés összege után a káresemény bekövetkezésétől a teljesítésig eltelt időre járó késedelmi kamatok megfizetése iránti igényt, különös figyelemmel arra, hogy egyebekben a nem vagyoni kártérítést a károsodáskori értékviszonyokra figyelemmel ítélte meg és a még nem térült rész után 2013. október 26. napjától kezdődő időre marasztalta kamatokban az alperest.

A jelen esetre is alkalmazandó, a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959-es Ptk.) 360.§ (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás bekövetkeztekor nyomban esedékes, az 1959-es Ptk. 360.§ (2) bekezdése alapján a kárért felelős személy helyzetére a szerződés teljesítésében késedelmes kötelezettre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Így az 1959-es Ptk. 301.§ (1) bekezdése alapján a felperesek e részteljesítések után a törvényes mértékű késedelmi kamatokat megalapozottan követelhetik.

A másodfokú bíróság a Pp.253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a fentiek szerint fellebbezett részében megváltoztatta.

Ennek megfelelően módosítani kellett a II. és III. rendű felpereseknek járó elsőfokú perköltség összegét is, amit a másodfokú bíróság a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp. 81.§ (2) bekezdése

szerint számolt el akként, hogy az alperest az általa a per során teljesített (emiatt a perköltségszámítás tekintetében a pernyertes keresetrésszel egy tekintet alá eső) és a megítélt követelés, összesen 9.800.000 forint után a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *a)* pontja, 4/A.§-a alapján számított mértékű perköltség megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú ítéletben írt tőkemarasztalási összegek megváltoztatásával arányban felemelte a másodfokú bíróság az alperest a Kmr.13.§ (2) bekezdése alapján terhelő elsőfokú eljárási illeték összegét is.

Az eredményesen fellebbező felperesek a Pp. 239.§-a folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján igényt tarthatnak a másodfokú eljárásban felmerült perköltségük megtérítésére, melynek összegét a másodfokú bíróság a már felhívott 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés *a)* pontja, (5) bekezdése és 4/A.§-a alapján állapította meg.

A le nem rótt fellebbezési illeték mind a sikeres felperesi, mind a sikertelen alperesi fellebbezés után a Kmr.13.§ (2) bekezdése folytán az alperest terheli.

P é c s , 2016. október 12.

dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, dr. Vogycska Petra s.k. bíró